

بیایید
این گونه
زبانت
کنیم

روح الله شفیق

www.ketab.ir

سرسناسه: شفیعیان، روح‌الله، ۱۳۶۰ -
 عنوان و نام پدیدآور: بیابند این گونه زیارت کنیم / روح‌الله شفیعیان؛ [برای] موسسه مطالعات راهبردی علوم
 و معارف اسلام.
 مشخصات نشر: مشهد: به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی)، ۱۳۹۸.
 مشخصات ظاهری: ۱۴۴ ص.
 فروست: به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی)، ۲۷۵۳.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۲-۳۲۷۷-۱

و ده: فهرست نویسی: قیبا
 با: فهرست: کتابنامه: ص: ۱۴۰.
 موضوع: عدلت و زائران -- آداب و رسوم
 موضوع: Pilgrims and pilgrimages -- Manners and customs
 موضوع: زیارت اثران -- احادیث
 موضوع: Pilgrims and pilgrimages -- احادیث
 موضوع: زیارت (اسلام)
 موضوع: Intercession (Islam)
 موضوع: دعاها
 موضوع: دعا
 شناسه افزوده: به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی)
 شناسه افزوده: موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام
 شناسه افزوده: Behnashr Islamic Publications
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۸
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۷۶
 شماره کتابشناسی ملی: ۵۷۳۸۸۴

دفتر مرکزی: مشهد، بلوار سجاد، خیابان میناد، ص. پ. ۵۷۳۸۸۴ / ۹۶۴۰۲۳۲۷۷۱
 تلفن و دورنگار: ۳۷۶۵۲۰۰۸
 دفتر تهران: تلفن و دورنگار: ۸۸۹۶۰۴۶۶
 نشانی اینترنتی: www.behnashr.com
 پست الکترونیک: publishing@behnashr.com

بیایید این گونه زیارت کنیم

روح الله شفیعیان

مدیر هنری: کاظم طلایی

طراح جلد: احسان جعفریپیشه

صفحه آرا: علیرضا پورا کبری

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قطع: رقعی

چاپ: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۲-۳۲۵۲-۱

قیمت: ۱۶۰,۰۰۰ ریال

چاپ محفوظ است.

۱۷۵۳

فهرست

۱۱	 مقدمه و اشاره
۱۴	 مدته و عرف

بخش اول • کلیات

۲۰	 * معنانش می
۲۰	 * حقیقت زیارت
۲۳	 * ضرورت و انگیزه زیارت
۲۶	 * جان مایه زیارت، ارتباط با «قلب»

بخش دوم • آداب زیارت

۳۳	 آداب عام
۳۳	 * ۱- آداب پیش از تشریف
۳۳	 • خلوص نیت
۳۴	 • انجام زیارت با مال حلال
۳۴	 • حلالیت طلبیدن از دوستان و آشنایان
۳۵	 • روزه قبل از سفر
۳۵	 • غسل زیارت
۳۷	 • خواندن دعای سفر
۳۷	 • خضوع و خشوع در حرکت به سمت حرم
۳۸	 • مراقبه و دوری از گناه
۳۹	 • کم‌گویی و دوری از مزاح و شوخی
۳۹	 • ذکر خداوند بر زبان داشتن
۴۰	 • یاری نمودن دیگر زائران

- دوری از غذای لذیذ و شیرینی | ۴۰
- پوشیدن لباس پاکیزه | ۴۱
- ❁ ۲- آداب هنگام تشرف | ۴۲
- ادب حضور | ۴۲
- خواندن اذن دخول | ۴۲
- عتبه بوسی | ۴۳
- توبه و استغفار | ۴۴
- آهسته سخن گفتن | ۴۴
- تکبیر گفتن | ۴۵
- حضور در کنار قبر و بوسیدن ضریح | ۴۶
- قرائت زیارت ماثور | ۴۸
- نماز زیارت | ۵۱
- دعا کردن | ۵۲
- قرائت قرآن | ۵۴
- حضور قلب و احترام در پیشگاه امام | ۵۵
- زیارت وداع | ۵۶
- تکریم زائران و خادمان حرم | ۵۷
- ❁ ۳- آداب پس از زیارت | ۵۹
- برنامه تحول و رشد | ۵۹
- شکرانه زیارت، حفظ و نشر آثار زیارت | ۵۹
- مراقبت از ذخایر معنوی زیارت | ۵۹
- ❁ زمان زیارت | ۶۰
- زمان‌های سفارش شده برای زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام | ۶۱
- زمان‌های سفارش شده برای زیارت امام حسین علیه السلام | ۶۲
- زمان‌های سفارش شده برای زیارت امام رضا علیه السلام | ۶۳

بخش سوم • پاداش زیارت

- ❁ فضیلت و پاداش زیارت امیرالمؤمنین (ع) | ۶۶
- ❁ فضیلت و پاداش زیارت امام حسین (ع) | ۶۹
- برابر بودن زیارت امام حسین (ع) با حج و عمره | ۷۲
- بخت در بهشت پاداش زائران امام حسین (ع) | ۷۴
- سلام ملائکه بر زائرین بارگاه امام حسین (ع) | ۷۵
- یک ناله کجا و هزار هزار حسنه کجا؟! | ۷۶
- طولانی شدن عمر و افزایش روزی | ۷۶
- دعای امام صادق (ع) درباره زائران امام حسین (ع) | ۷۷
- ❁ فضیلت و پاداش زیارت امام رضا (ع) | ۷۸
- زیارت امام رضا (ع)، رسیدن زیارت خدا در عرش است | ۷۸
- زیارت امام رضا (ع) همانند زیارت رسول خدا (ص) است | ۷۹
- ثواب زیارت امام رضا (ع)، ستانده زیارت امام حسین (ع) است | ۷۹
- زیارت امام رضا (ع)، موجب برطرف شدن همه گرفتاری ها و غم هاست | ۷۹
- زیارت امام رضا (ع)، مایه استجاب دعا است | ۸۰
- زائر امام رضا (ع) ثواب هفتاد شهید را در رکابش دارد | ۸۰
- زیارت امام رضا (ع) موجب بخشیده شدن همه گناهان گذشته و آینده می شود،
- گرچه به تعداد ستارگان و قطرات باران و برگ درختان باشد | ۸۱
- امام رضا (ع) در روز قیامت به دیدار زائر خویش خواهد رفت | ۸۱
- امام رضا (ع) در مواقف هولناک قیامت، به یاری زائرش می شتابد | ۸۲
- زائران امام رضا (ع) در روز قیامت، گرامی ترین و برترین گروه در نزد پروردگارند | ۸۲
- زائران امام رضا (ع) در روز قیامت، مشمول شفاعت حضرت و پدرانش قرار می گیرند | ۸۳
- واجب شدن بهشت بر زائر امام رضا (ع) | ۸۳
- زائر امام رضا (ع) در بهشت، با امام رضا (ع)، هم درجه است | ۸۴
- زیارت امام رضا (ع) ثواب هزار هزار حج را دارد | ۸۴

بخش چهارم • معرفت امام؛ ملاک پذیرش زیارت

- ۹۲ مفهوم شناسی ولایت |
- ۹۵ ❀ اقسام ولایت |
- ۹۵ ❀ ۱- ولایت تکوینی (جایگاه امام در نظام هستی) |
- ۱۰۱ ❀ ۲- ولایت تشریعی (مرجعیت علمی امام و حق حاکمیت) |

بخش پنجم • زیارت قبور پیامبران، امام زادگان و سایر مومنان

- ۱۱۰ زیارت قبور پیامبران |
- ۱۱۱ ❀ زیارت قبور امام زادگان |
- ۱۱۴ ❀ زیارت قبور مؤمنان |

بخش ششم • آسیب شناسی زیارت

- ۱۱۸ ❀ دیدگاه مستقیم نسبت به امام (علیه السلام) |
- ۱۱۹ ❀ ناامیدی نسبت به اجابت خواسته ها |
- ۱۲۱ ❀ سطحی نگری و ظاهر پرستی |
- ۱۲۳ ❀ توجه افراطی به خرید سوغات و لوازم |
- ۱۲۴ ❀ روی آوردن به خرافات |

بخش هفتم • زیارت در سایر مذاهب اسلامی

- ۱۲۸ ❀ دیدگاه علمای اهل سنت درباره توسل به پیامبران و اولیا |
- ۱۳۴ ❀ امام رضا (علیه السلام) در کلام بزرگان اهل سنت |
- ۱۳۷ ❀ زیارت امام رضا (علیه السلام) در کلام بزرگان اهل سنت |
- ۱۴۰ ❀ منابع و مآخذ |

مقدمه مؤلف

خدای که ابروی شوخ تو در کمان انداخت
به عهد جان من زار ناتوان انداخت
بر لب که کشته که نرگس به خود فروشی کرد
فریب چشم تو صد فتنه در جهان انداخت

در عرفان اسلامی و حکمت الهی مسأله است که آن چه مایه قرب انسان به حضرت حق می شود، نه علم و تقواست و نه اعمال نیک و عبادات و نه هیچ کوشش بشری که آدمی سراسر فقر است «که از خدا بگردایی نیاید»، بلکه تنها و تنها کشش و جذبۀ الهی است که دست عبد را گزیند و او را از اعماق چاه انانیت و جزئیت بر تارک ولایت و کلیت می نشاند.

به دیگر سخن؛ حتی عبادات و حسنات ما، جملگی بدون دعوتنامه نبوده، بلکه ابتدا خدای غنی حمید ما را به خود خوانده است و آن دم، مالتی گریان، دعوت حق را پاسخ گفته ایم: «زیر هریارت تو لبیک هاست»

به سعی خود نتوان برد پی به گوهر مقصود
خیال باشد که این کار بی حواله برآید

این دعوتنامه های الهی که آن را جذبات حق می خوانند، انسان را از این عالم

جدا ساخته و موجب وصول وی به عوالم بالاتر می شود:

«جَذْبَةٌ مِنْ جَذَبَاتِ الْحَقِّ تُؤَازِي عَمَلَ الثَّقَلَيْنِ»^۱

«چیزی که انسان را از این عالم می‌کند، جذبه است که معادل عمل ثقلین است.»

از سوی دیگر؛ می‌دانیم که اولاً اهل بیت علیهم‌السلام «باب الله» هستند، چه در کسب فیض الهی: «بَابُ اللَّهِ الَّذِي لَا يُؤْتَى إِلَّا مِنْهُ؛ دری که به جز از راه آن به کسی، چیزی ده نمی‌شود»^۲، و چه در معرفت و شناخت خداوند که: «لَوْلَا مَا عُرِفَ اللَّهُ؛ اگر نبودیم، خدا شناخته نمی‌شد»^۳، و ثانیاً به هر خانه، بایستی از «در» آن وارد شد: «وَأَنْتُمْ أَنْبِيَاءُ مِنْ أَبْوَابِهَا»^۴.

بنابراین... کَرْتَمَ آمد بر رسیدن به خدا، اهل بیت علیهم‌السلام هستند و حرکت در این مسیر تنها به کشف معشیت است، پس به «زیارت» می‌رویم تا خود را در معرض جذبه الهی قرار دهیم. به «رُزْزَار» می‌رویم تا بر «در» خانه خدا، گدایی کرده باشیم و از او بخواهیم به ما سرتاپا نصرت، نظری افکند.

از سوی دیگر؛ اهل بیت علیهم‌السلام، «عُرْوَةُ الْوَثْقَى»، «حبل الله المتین» و «سبب المتصل بین الارض و السماء»^۵ هستند که تمام این تعبیر نشان می‌دهد که کوتاه‌ترین و تنها راه رسیدن به خداوند ایشانند و نگاه کردن به امام، صرفاً به منزله

۱. از روایات مشهور نبوی در لسان اهل معرفت. برای نمونه، رک: تفسیر الذی عنه، سید حیدر آملی، ص ۲۶۶ و شرح اصول کافی؛ صدر المتألهین، ج ۱، ص ۳۷۵.

۲. این مسأله چنان در روایات شیعی پررنگ است که در بسیاری از کتب حدیثی شیعی بابی به نام «باب فی الأئمة أنهم حجة الله و باب الله» است. برای نمونه رک: بصائر الدرجات، ج ۱، ص ۶۱ و بحار الأنوار، ج ۸، ص ۳۵۷.

۳. این تعبیر یا به عینه یا با اختلافی اندک در بسیاری از زیارتنامه‌ها آمده است. از جمله: دعای ندبه، جامعه کبیره، دعای سرداب مقدس و زیارت امیرالمؤمنین علیه‌السلام.

۴. بحار الأنوار، ج ۲۵، ص ۵.

۵. البقره: ۱۸۹/۲.

۶. عروة، حبل و سبب. هر سه کلمه در زبان عربی به معنای ریسمان هستند.

باب و راهی است برای رسیدن به حق، پس به زیارت می‌رویم که عبد خدا بوده و عبادت خدا کرده باشیم که «بِنَا عِبْدَ اللَّهِ؛ به وسیله ما خدا بندگی می‌شود».^۱ چرا چنین نباشد. مگر نه این است که سرتاسر زیارت نامه‌ها، نور توحید و خدا واهی و خداجویی است. مگر نه این است که آغاز زیارت اهل بیت علیهم‌السلام «الله أكبر» است و «لاحول و لا قوة الا بالله» و در میانه آن «یا وجیهاً عندالله» و پایان بخش آن نیز زیارت است که گفتگوی خالص بنده با خداست.^۲

در کتاب *سیرت رسول*، که شیده‌ایم تا با زبانی ساده و به دور از تکلف، قدری خوانندگان را با باب «بیت و چیرستی زیارت آشنا سازیم، از پاداش آن سخن گوئیم، آسیب‌های احتمالی ادب را با شناسانیم و آداب زیارت را به نیکی به تصویر کشیم و عارفاً بحقه را معنا کنیم.

تلاش شده که صرفاً آن چه را در روایات بدان اشاره شده، بازگو نموده^۳ و هر چه را که سندی روایی بر آن - گرچه مشهور - نیافتیم ذکر ننماییم، هر چند آن را انکار نیز نمی‌کنیم.

موجزگویی و خلاصه‌نویسی و در عین حال اسناد و امانت علمی، خط مشی ما در این کتاب است.

لازم به ذکر است در قسمت‌هایی از این کتاب از مطالب ارزشمند کتاب «نگرشی دیگر به زیارت» استفاده سرشاری برده‌ایم که جا دارد از مؤلف و مترجم آن اثر افتخار قدردانی صورت گیرد.

در پایان دست تمام سرورانی که مرا از قصورهای احتمالی موجود در این کتاب

۱. الکافی، ج ۱، ص ۱۴۵.

۲. در بخش‌های بعدی، با آداب زیارت بیشتر آشنا خواهیم شد.

۳. آن قدر به این سخن پایبندم که این کتاب را به نوعی می‌توان «مجموعه احادیث درباره زیارت» نامید.

آگاه سازند، می‌بوسم و از خداوند می‌خواهم که از می‌تاب زیارت مستمان سازد
که: «از گرانان جهان، رطل گران ما را بس».

مشهد مقدس رضوی علیه آلاف التحية والثناء

صفرالخير، ۱۴۳۶

شیخ روح الله شفیعیان

www.ketab.ir